

Salaiset diplomaattiset asiakirjat

(True translation filed with the postmaster at Fitchburg, Mass., as required by the act of Oct. 6, 1917).

Venäjän työväenhallituksen ministeri Leon Trotski alkoi marraskuun 23 päivänä julkaista Venäjän ulkomaaviraston kätöksissä o'leita salaisia diplomaattisia asiakirjoja. Näistä olemme sähkösanomatietä saaneet tyypistettyjä osia tänne, mutta kokonaisuudessaan eivät ne ole vielä tulleet suomalaisten lukijoitten tietoon. Julkaisemme nyt tässä numerossa osan näistä salaisista asiakirjoista ja seuraavassa Säkien numerossa lisää.

Trotski, alkaessaan paljastuksensa, kirjotti seuraavan alkulausannon:

Salainen diplomatia.

Alkaessamme julaista tsaarihallituksen ja vallankumouksen seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana vallassaolleiden porvarillis-kokoomushallitusten salaisia diplomaattisia asiakirjoja ulkomaapolitiikan alalla, täytämme sen lupauksen, jonka teimme ollessamme vastustuspuolueena. Salainen diplomatia on välttämätön ase vähemmistönä olevan onistavan luokan käsissä, pettääkseen enemmistöä omien etujensa turvaksi. Imperialismi, maailmanlaajoine ryöstösuunnitelmineen ja saaliinhimoisine sopimuksineen, kehitti salaisen diplomatiajärjestelmän huippuunsa. Imperialistinen taistelu, joka vuodatti Europan kansojen veren kuiviin ja kansat perikadon partaalle, synnytti samalla taistelun kapitalistista diplomatiasta vastaan, jonka päivänvaloon

saattamisen estämiseksi oli monta pelon syytä. Venäjän kansan ja sen kanssa koko Europan ja koko maailman kansojen pitää nähdä asiakirjoilla todistettuna ne suunnitelmat, joita punottiin salaisuudessa rahamiesten ja teollisuuskapitalistien kesken yhdessä parlamenttaaristen ja diplomaattisten agenttien kanssa. Tämän todistuksen oikeuden Europan kansat ovat maksaneet lukemattomilla uhreilla ja taloudellisella perikadolla.

Salaisen diplomatian poistaminen on rehellisen, yleisen, todellisesti kansanvaltaisen ulkomaapolitiikan ensimmäisenä vaatimuksena. Sellaisen tilanteen aikaansaaminen on työläisten neuvostohallituksen tarkoituksena. Sentähden, avoimesti ehdottaen pikaista aselepoa kaikkien sotivien maiden ja niiden hallitusten välillä, me samalla kertaa julkaisemme kaikki sellaiset sopimukset ja asiakirjat, joilla ei ole minkäänlaista sitovaa merkitystä Venäjän työläisiin, sotamiehiin ja talonpoikiin, jotka ovat ottaneet hallituksen omiin käsiinsä.

Ytävältä-Unkharin ja Saksan porvarilliset poliitikot ja töhrijät saattanevat käyttää hyväkseen näitä julaistuja asiakirjoja, senkautta saattaakseen keskusvaltain diplomatiset pyrkimykset suotuisaan valoon. Mutta jokainen tämäntapainen yritys on tuomittu täydellisesti ja ikävästi epäonnistumaan. Ja tämä tulee tapahtumaan kahdesta syystä: ensiksi, me aiomme pian esittää yleisen mielipiteen tuomittavaksi salaisia asiakirjoja, jotka var-

sin selvästi osottavat keskusvaltojen diplomatian luonteen, ja toiseksi — mikä on paljon tärkeämmästä merkityksestä — salaisen diplomatian keinot ovat aivan yhtä kansainvälisiä kuin imperialistinen raateluhalukin. Kun Saksan köyhälistö, vallankumouksellisin keinoin pääsee käsiksi Saksan hallituksen kanslerin salaisiin komeroihin, niin Saksan köyhälistö löytää sieltä asiakirjoja, jotka eivät missään suhteessa ole toisenlaatuisia kuin nekään, joita me tulemme julkaisemaan. On vain toivottava, että tämä tapahtuisi niin pian kuin mahdollista.

Työläisten ja talonpoikien hallitus poistaa salaisen diplomatian kaikkien juonineen, valheineen ja salakärjotuksineen. Meillä ei ole mitään salattavana. Meidän ohjelmanne on miljoonien työläisten, talonpoikien ja sotilaitten hartaimmat toiveet. Me haluamme mitä pikaisinta rauhaa, mikä perustuu kansojen rehelleeseen keskinäisyyteen ja yhteistoimintaan. Me vaadinme kapitalistisen vallan pikaista kukistamista. Paljastessamme koko maailmalle vallitsevien luokkien työn sellaisena kuin se ilmenee salaisen diplomatian asiakirjoissa, me käännyimme kaikkien työläisten puoleen sillä kehotushuudolla, mikä muodostaa meidän ulkomaapolitiikkamme horjumattoman perustan: **”Kaikkien maiden köyhälistö, yhtykää.”**

Kansankomissiori ulkomaasioita varten, L. Trotski.

Liittolaisten sopimukset ja Venäjän taloudellinen avustaminen.

Salainen sähkösanoma Venäjän Pariisissa ja Lontoossa oleville lähettäjille 17/30 syyskuuta 1917:

Keskusteltuani tšekäläisten liitto-

valtojen edustajien kanssa erittäinkin Amerikan lähettäjien kanssa, jotka heistä on kaikkein avomielisin, olen tullut johtopäätöksiin, että liittolaisemme ovat eräässä viimeksi pitämässään kongressissa Pariisissa ja Lontoossa nähtävästi sopineet keskenään niiden alueiden jakamisesta, joita vastaan heidän tulevaisuudessa on annettava meille aineellista kannatusta sodan jatkamiseksi. Esimerkiksi amerikalaiset ovat nähtävästi ottaneet tehtäväkseen järjestää meidän rautatieliikenteemme. Tämä kysymys on meillä mitä tärkein, sillä juuri teknilliset ja materiaaliset kysymykset ovat meille mitä uhkaavampia, jos todellakin ajomme käydä sotaa loppuun asti. Tämän johdosta olisin valmis suostumaan liittolaisten ehdotukseen, ja tekemään vieläkin aktiivisemman ehdotuksen kuin on heidän sekaantumisensa teollisuus- ja liikennekysymyksensä järjestelyyn, jos heidän puoleltaan todellakin ollaan siihen halukkaita. Pyydän teitä varovaisesti tunnustelemaan maaperää tässä suhteessa ja ilmottamaan mielipiteenne.

Allekirjoitti Teresthenko.

Ranskan ja Venäjän väliset salaiset sopimukset ja niiden julkaiseminen.

Salainen sähkösanoma Pariisin lähettäjälle (ilmoitettava Lontoon ja Roomaan) 11/24 p:nä syyskuuta 1917: Lähettämiemme numerojen 947 ja 952 johdosta:

Niiden selitysten johdosta, jotka Ribot oli teille antanut eduskunnassa tekemistään ilmoituksista, jotka koskivat helmikuussa tehtyä sopimusta ja Ranskan itärajoista, saan ilmoittaa surukseni, etteivät ne ole aivan vilpittömiä. Ei kirjeenvaihdossani Paleologin kanssa eikä niissä suullisissa keskusteluissakaan, joita minulla on ollut sukunimi Noulensen kanssa, ole ollut kysymystä tämän sopimuksen ja Konstantinopolista ja salmista tehdyn sopimuksen välisistä suhteista. Noulense ehdotti minulle, että minä yhtäaikaan Ranskan rajoista annettavan sopimuksen kanssa julkaisisin myöskin ennen sotaa tehdyt sopimukset, toisin sanoen Venäjän ja Ranskan välillä tehdyt sotasopimukset. Minä huomaustin tästä, että sellainen julkaisesti tunnetun sopimuksen julkaiseminen saattaa yleisen mielipiteen

hämilleen ja vaaditaan uudelleen, että sodan aikana tehdyt sitoumukset julaistaisiin. Sitäpaitsi niiden, etenkin Italiaa ja Rumaniaa koskevien sopimusten julkaisemisen katsoisivat liittolaisemme nähtävästi sopimattomaksi.

Missään tapauksessa emme aijo tässä kysymyksessä tehdä Ranskalle vaikeuksia ja asettaa Ribotia entistään vaikeampaan asemaan. Kuitenkin, että vastaisuudessa vältettäisiin väärinkäsityksiä, joita jo parikin kertaa on sattunut hänen eduskunnassa tekemiensä ilmoitusten johdosta, pyydän Teitä ilmottamaan vfrallisesti Ranskan hallitukselle, että Venäjällä ei ole mitään sitä vastaan, että yleensä kaikki niin ennen kuin sodan aikanakin tehdyt sopimukset julkaistaan, jos vain muut asiasta innostuneet liittolaisemme siihen suostuvat. Vähää-Aasiaa koskevasta sopimuksesta ilmoitan Teille lähemmät mielipiteeni erityisessä sähkösanomassa.

Teresthenko.

Vähää-Aasiaa koskevat sopimukset.

12/25 p:nä syyskuuta 1917. Numeronne 947 johdosta. Venäjän etujen kannalta ei Vähää-Aasiaa koskeva sopimus ole erityinen laatuun. Sen toteuttaminen riippuu salmia koskevan sopimuksen täytäntöistä. Tämä ajatus on selvästi lausuttuna ensimmäisessä sähkösanomassa maaliskuun 4 p:ltä 1916 n:o 937, jossa lausumme ajatuksemme Konstantinopolista sen viimeisessä lauseessa ja on toistettuna siinä Vähän-Aasian sopimusta koskevassa memorandumissa, joka on lähetetty Englannin ja Ranskan Pietarissa oleville lähettiläille maaliskuun 17 p:nä 1916 n:o 205. Viime mainituksessa asiakirjassa sanotaan: on selvää, että Venäjän suostumus ennakkosopimuksiin on riippuvainen Konstantinopolia ja salmia koskevassa Ranskan ja Englannin kesken tehdystä sopimuksesta.

Koska Ranskan hallitus ilman vastaväitteitä hyväksyi ilmoituksemme, seuraa siitä, ettei Vähän-Aasian sopimusta voida käsitellä erikseen Konstantinopolia ja salmia koskevasta sopimuksesta ja päinvastoin kaikki viimeksimainituksessa kysymyksessä tehdyt muutokset tulevat välttämättömästi aiheuttamaan muutok-

sia ensinmainituksessa. Jos kuten Ribot ajattelee Vähän-Aasian sopimusta on pidettävä ratkaisemattomana niin sitä vähemmän hänellä on tarpeellista valtaa. Suvaitkaa horjumattomasti pysyä tällä asiain näkökannalla siinä tapauksessa, että tulette vaihtamaan kysymyksestä mielipiteitä Ranskan hallituksen kanssa.

Jäljennös Lontooseen.

Sevastopolin sähkösanoma n:o 947 ilmoitetaan teille erikseen.

Teresthenko.

Valtauksien vaihtokauppa.

(Pariisissa oleva Venäjän lähettilään salainen sähkösanoma maalisk. 11 p:ltä v. 1917).

Haluten lujittaa niiden sopimusten koko tärkeyden ja merkityksen, jotka ovat solmitut v. 1915, ja joissa määritellään kysymys Konstantinopolin ja salmien kohtalosta nykyisen sodan päätyttyä Venäjän toivomusten mukaisesti: sekä haluten toiselta puolen myös taata liittolaisilleen sekä sotilaallisessa että taloudellisessa suhteessa kaikki takeet keisarikunnan vastaisen kehityksen turvaamiseksi. Ranskan tasavallan hallitus tunnustaa Venäjälle täyden vapauden sen läntisen rajojensa määrittelemisessä.

Allekirjoittanut Isvolski.

Ranskan valtaussuunnitelmat Saksan rajalla.

(Pokrovskin salainen sähkösanoma Pariisissa olevalle Venäjän lähettiläälle tammik. 30 p:nä 1917).

Kaikkein korkeimmalla audienssilla esitti herra Doumergue keisarille Ranskan toivomuksen saada takeet siitä, että sodan päättyessä Elsass-Lothringi palautetaan Ranskalle ja Saar-joen laakso saatetaan erikoiseen asemaan, sekä samoin, että Saksasta erotetaan poliittisesti sen Reinin takaiset alueet ja järjestetään erikoisille perusteille, jotta Rein-joki muodostuisi tulevaisuudessa lujaksi rajaksi Saksan hyökkäystä vastaan. Doumergue lausui toivomuksen, ettei keisarillinen hallitus kieltäytyisi antamasta muodollista suostumustaan näihin esityksiin. Keisari suvaitsi periaatteessa antaa tähän suostumuksensa, joka voitaisiin sitten muovailta lopulliseen muotoonsa noottien vaih-

don kautta minun ja Ranskan lähettilään kesken.

Tyydyttään näin ollen liittolaisemme toivomukset minä kuitenkin samalla katson velvollisuudekseni muistuttaa keisarillisen hallituksen sähkösanomassaan helmik. 24 p:nä 1916 esittämästä katsantokannasta, nimittäin, antaen Ranskalle ja Englannille vapaat kädet Saksan läntisten rajojen määräämisessä, me puolestamme toivomme, että liittolaiset antavat meille samanlaisen vapauden Saksaa ja Itävaltaa vastaan olevien rajojemme määräämiseen nähden. Aikanaan esitämme me tässä kysymyksessä yksityiskohtaisen suunnitelman Ranskan hallitukselle.

Tämän lisäksi pidämme välttämättömänä, että Ranskan hallitus suostuu sodan loputtua kumoamaan Ahvenanmaan saaria koskevan traktatin. — Suvaitkaa antaa keskustelussa Briandille ylläesitetyn suunnitteen esitys ja sähköttää tuloksista.

Konstantinopolia ja salmia koskeva sopimus.

Maaliskuun 4 p:nä 1915 jätti Venäjän ulkoministeri Ranskan ja Iso-Britannian lähettiläille kirjallisen ilmoituksen, jossa esitettiin toivomus yhdistää Venäjään nykyisen sodan tuloksena seuraavat alueet: Konstantinopolin kaupunki; Bosporin, Marmameren ja Dardanellien läntinen rannikko; eteläinen Trakia Enos — Midian linjaan saakka; Vähän Aasian rannikko Bosporin, Sakariajoen ja Ismidin salmen välillä; Marmameren ja Imbrosin sekä Tenedosin saaret. — Ranskan ja Englannin erikoisoikeudet mainittujen alueiden rajojen sisällä pysytetään loukkamattomina.

Niin Ranskan kuin Iso-Britannian hallitukset ilmoittivat olevansa suostuvaisia tyydyttämään nämä toivomukset ehdolla, että sota päättyy onnellisesti ja että joukko Ranskan ja Englannin vaatimuksia niin Turkin valtakunnan kuin muidenkin paikkojen suhteen tulee tyydytäksi.

Nämä vaatimukset, sikäli kuin ne koskevat Turkkiä, ovat seuraavat:

Konstantinopolin tunnustaminen vapaaksi satamaksi niiden tavaroiden kuljetukselle, joita ei tuoda Venäjältä ja jotka eivät mene Venäjälle, sekä vapaa läpikulku salmien kautta kauppalaivoille.

Englannin ja Ranskan oikeuksien

tunnustaminen Aasian Turkissa, jotka oikeudet tarkemmin määrätään erityisellä sopimuksella Ranskan, Englannin ja Venäjän välillä.

Muhamettilaisten pyhien paikkojen ja Arabian säilyttäminen riippumattoman muhamettilaisen hallinnon alla.

Englannin ja Venäjän välillä v. 1907 tehdyllä sopimuksella määrätyn puolueettoman Persian alueen liittäminen englantilaiseen vaikutuspiiriin.

Tunnustaessaan yleensä nämä vaatimukset tyydyttäväksi, on Venäjän hallitus kuitenkin tehnyt muutamia huomautuksia:

Esittäessä toivomuksiamme muhamettilaisten pyhien paikkojen suhteen, on nyt välttämätöntä selvittää, jäävätkö nämä paikat Turkin vallan alle säilyttämällä sulttaanille kaliffin arvonimi tahi onko aikomus tehdä uusia itsenäisiä valtakuntia. Meidän mielestämme olisi toivottavaa erottaa Galifat Turkista. Joka tapauksessa täytyy pyhiinvaeltajien vapaus tulla turvatuksi.

Suostumalla puolueettoman Persian alueen liittämiseen englantilaiseen vaikutuspiiriin pitää Venäjän hallitus kuitenkin oikeudenmukaisena esittää, että Iksaganin ja Jesdan kaupunkien alueet yhdistettäisiin Venäjään sekä myöskin, että osa puolueetonta vyöhykettä, joka leikkaa kiilana Venäjän ja Afganistanin rajan ja liittyy Venäjän rajaan Sulfagarin luona, liitettäisiin Venäjän vaikutuspiiriin.

Venäjän hallitus pitää toivottavana samalla ratkaista kysymyksen Venäjän kanssa rajatusten olevasta pohjoisesta Afganistanista sen neuvottelujen aikana v. 1914 esittämien toivomusten mukaan.

Italian sotaan liittymisen jälkeen ilmoitettiin meidän toivomuksenamme myöskin Italian hallitukselle, joka puolestaan ilmoitti hyväksyvänsä ne ehdolla, että sota päättyy voitolla, että Italian vaatimukset toteutetaan yleensä ja erityisesti itäänpäin, sekä että Italialle tunnustetaan meille luovutettujen alueiden rajojen sisällä samat oikeudet kuin Ranskalle ja Englannillekin.

Ranskan ja Venäjän valtausaikeet.

Salainen sähkösanoma Pariisissa olevalle lähettiläälle maalisk. 9 p:nä 1916:

Tulevassa konferenssissa voitte ottaa ohjeeksenne seuraavat yleiset periaatteet.—Liittoutuneiden kesken sodan aikana tehtyjen poliittisten sopimusten pitää pysyä koskemattomina eikä niitä aseteta tarkastuksen alaisiksi. Tämä koskee sopimustamme Ranskan ja Englannin kanssa Konstantinopolista, salmista, Syriasta ja Vähästä Aasiasta sekä myöskin Lontoon sopimusta Italian kanssa. Kaikki ehdotukset tulevien rajojen määräämisestä keski-Europassa ovat liian aikaisia, mutta yleensä tulee muistaa, että me olemme valmiit antamaan Ranskalle ja Englannille täyden vapauden Saksan läntisten rajojen määräämiseen, koska luotamme siihen, että liittolaiset puolestaan suovat meille täyden vapauden määrätä rajamme Saksaa ja Itävaltaa vastaan. — Ennen kaikkea on välttämätöntä vaatia Puolan kysymyksen syrjäyttämistä kansainvälisistä keskusteluista ja estää kaikki yritykset Puolan tulevaisuuden saattamiseksi valtain takuun ja tarkastuksen alaiseksi. — Skandinavian valtioihin nähden on pyrittävä pidättämään Ruotsia meitä vastaan vihamielisestä esiintymisestä ja samalla hyvissä ajoin on ajateltava toimenpiteitä Norjan saattamiseksi meidän puolellemme siinä tapauksessa, ettei onnistuttaisi estämään sotaa Ruotsin kanssa. Romanialle on jo luvattu kaikki poliittiset edut, jotka voivat saada sen tarttumaan aseisiin, ja sentähden on aivan tarpeetonta tällä taholla koettaa uusia syöttejä. — Kysymys saksalaisten sulkemisesta Kiinan markkinoilta on sangen suurimerkityksellinen, mutta kun sen ratkaisu ilman Japanin myötävaikutusta on mahdoton, on viisasta lykätä sen käsittelyä siihen taloudelliseen konferenssiin, jossa Japanin edustajat tulevat olemaan läsnä. Tämä ei estä diplomaattista tietä tapahtuvan valmistavan ajatusten vaihdon suotavuutta tässä kysymyksessä Venäjän, Ranskan ja Englannin kesken.

Sasonov.

*

Salainen sähkösanoma Venäjän lähettiläälle Pariisissa: Pietari, tammik. 30 p. 1917, n:o 507; jäljennös Lontoossa.

Salainen.— Kaikkein korkeimmasa audienssissa on hra Doumergue ilmoittanut Ranskan toivovan vakuu-

tusta Elsass-Lothringin palauttamisesta sodan loputtua sekä myöskin erikoisasemaa Saarjoen laaksossa ja sen ohessa se toivoo, että asiat viettäisiin siihen, että Reinin länsipuolella olevat alueet poliittisesti irrotetaan Saksasta ja järjestetään sille kannalle, että Rein tulevaisuudessa olisi pysyväänä esteenä saksalaisten hyökkäyksille, Doumergue lausui sen toivomuksen, että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa ei kieltäytyisi lausumasta myöntymystään näihin ehdotuksiin. — Hänen Keisarillinen Majesteettinsa suvaitsi periaatteessa myöntyä, jonka johdosta minä pyysin, että Doumergue ilmoitettuaan asiasta halitukselleen antaisi minulle ehdotuksen sopimukseksi, jonka voisi laatia Ranskan lähettilään ja minun välilläni tapahtuvan noottien vaihdon perusteella. Sitänsiis myöntyen liittolaistemme toivomuksiin katson kuitenkin välttämättömäksi muistuttaa erästä näkökohdasta, jonka keisarillinen hallitus on esittänyt sähkösanomassa n:o 948 helmik. 24 p. 1916 ja jonka mukaan me tunnustamme Ranskan ja Englannin rajoittamattomat oikeudet Saksan läntisten rajojen määräämiseen nähden Saksaa ja Itävalta-Unkaria vastaan. — Doumerguen herättämän kysymyksen johdosta tapahtuva noottien vaihto antaa meille siis aiheen pyytää, että Ranskan hallitus vakuuttaisi meille myöntävänsä siihen, että Venäjä saa toimintavapauden tulevien rajojensa määräämiseen nähden lännessä. Täsmällisiä tietoja tästä kysymyksestä tulemme antamaan aikanaan Parisin kabinetille. — Sitäpaitsi täytyy meidän saada vakuus Ranskan myöntymyksestä siihen, että sodan loputtua Ahvenanmaan saaria koskeva sopimus kumotaan. Pyydän esittämään yllämainitut näkökohdat Briandille ja sähköttämään tuloksesta.

Pokrovski.

*

Salaisessa sähkösanomassa helmik. 26 p:ää (maalisk. 11 p.) 1917 n:o 168 ilmoittaa Parisissa oleva Venäjän lähettiläs Isvolski vastaukseksi sähkösanomaan n:o 167, että "Ranskan tavallan hallitus haluaa vakuuttaa niiden sopimusten tärkeyden ja merkityksen, jotka v. 1915 tehtiin Venäjän hallituksen kanssa siinä tarkoituksessa, että sodan loputtua järjes-

tettäisiin Konstantinopolia ja salmia koskeva kysymys Venäjän pyrkimysten mukaisesti ja toiselta puolen halua se vakuuttaa liittolaisilleen kaikki ne sotilaalliset ja teollisuustakeet, jotka ovat suotavat keisarikunnan turvallisuuksien ja taloudellisen edistymisen kannalta, sekä tunnustaa sentähden Venäjälle rajoittamattomat oikeudet läntisten rajojen määräämiseen nähden".

Liittoutuneet ja Venäjän armeijan sotakelpoisuus.

Salainen sähkösanoma edustajille Parisissa, Lontoossa ja Roomassa lokak. 9 p. 1917.

Ranskan, Englannin ja Italian lähettiläät olivat lausuneet toivomuksen, että ministerineuvoston puheenjohtaja ottaisi heidät yhtäaikaan vastaan ja he ilmoittivat hänelle, että viime tapaukset herättävät epäilyksiä Venäjän vastustus- ja sodan jatkamiskykyyn nähden; tämän johdosta voi liittolaismaiden yleinen kansan mielipide vaatia hallituksilleen tietoja siitä aineellisesta avusta, jota Venäjälle on annettu. Antaakseen liittoutuneille hallituksille mahdollisuuden tyyntäytymään yleistä mielipidettä ja herättääkseen uutta luottamusta on Venäjän hallituksen teossa osoitettava päättäväisyyttä ja käytettävä kaikkia keinoja kurin palauttamiseksi sekä todellisen taisteluhengen luomiseksi armeijaan ja samalla hallituskoneiston tasaisen toiminnan turvaamiseksi sekä rintamalla että sen takana. Liittolaishallitukset lausuvat lopuksi toivomuksen, että Venäjän hallitus täyttää tämän tehtävän ja siten vakuuttautuu liittolaistensa avusta.

Ministerineuvoston puheenjohtaja esitti vastauksessaan kolmelle lähettiläälle, että väliaikainen hallitus ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, ettei heidän askeleitaan yleisön taholta siten tulkittaisi, että se herättäisi vastenmielisyyttä liittolaisia kohtaan. Hän osotti tällöin, että Venäjän nykyinen vaikea tilanne huomattavassa määrässä on vanhan hallitussuunnan perintöä, jonka hallitus aikoinaan ulkomailla saavutti tukea ja luottamusta, mikä ei ehkä vastannut sen ansiota. Hän kiinnitti myös huomiota niihin vaarallisiin seuraamuksiin, jotka johtuvat liittolaisten horjuvasta kannasta armeijan varustamisessa sotatarpeilla;

nämä seuraukset näkyvät kaksi, kolme kuukautta sen jälestä, kun tuota horjumista on alettu havaita. Sotaan nähden esitti Kerenski, että sitä Venäjällä yhä pidetään yleisenä kansallisena asiana, jonka vuoksi hän pitää tarpeettomana puhua uhrauksista, joita Venäjän kansa on tehnyt. — Keskusvaltain imperialisminä on Venäjän suurin vaara ja sitä vastaan on taisteltava läheisessä yhteydessä liittolaisten kanssa. — Venäjä, joka enemmän kuin muut on kärsinyt sodasta, ei voi päättää sitä turvaamatta maa-alueellista koskemattomuuttaan ja riippumattomuuttaan ja se tulee jatkamaan taistelua, käyköön kansainvälinen jännitys millaiseksi hyvänsä. Armeijan sotakuntoisuuden palauttamiseen nähden esitti ministerineuvoston puheenjohtaja, että tämä tehtävä on hallituksen kaiken huomion esineenä ja että se matka, minkä sotaministeri ja ulkomaaministeri samana päivänä tekivät rintamalle, johtui juuri vastaavan ohjelman laadinnan välttämättömyydestä. Lopuksi Kerenski huomautti lähettiläiden yhteisluontoisen esiintymisen johdosta, että Venäjä on suurvalta.

Tereshtshenko.

*

Salainen sähkösanoma Washingtonissa olevalle lähettiläälle lokak. 9 p. 1917.

Englannin, Ranskan ja Italian lähettiläät otti pääministeri vastaan tänään ja he esittivät tälle hallituksensa nimessä, että on välttämätöntä ryhtyä toimenpiteisiin armeijan sotakuntoisuuden palauttamiseksi. Tämä teko ei ole voinut olla vaikuttamatta kiusallisesti väliaikaiseen hallitukseen, varsinkin kun liittolaisemme tuntevat ne ponnistukset, joita hallitus tekee taistelun jatkamiseksi yhteistä vihollista vastaan. Pyydän teidän suurimmalla luottamuksella esittämään Lansingille, kuinka suuren arvon väliaikainen hallitus antaa sille, että Amerikan lähettiläs on pysyttäytynyt syrjässä tuosta teosta.

Tereshtshenko.

Salainen sähkösanoma Roomassa olevalle lähettiläälle ja Lontoossa sekä Parisissa oleville edustajille lokak. 11 p:nä 1917.

Kolmen lähettilään yhteinen esiintyminen on tehnyt meihin kiusalli-

sen vaikutuksen niin hyvin sisältönsä kuin sen muodon vuoksi, jossa se tapahtui. Liittolaisemme tuntevat hyvin ne tavattomat ponnistukset, joita väliaikainen hallitus on tehnyt armeijan sotakuntoisuuden uudistamiseksi. — Eivät sotilaalliset vastoinkäymiset, ei sisäinen levottomuus eivätkä tavattomat aineelliset vaikeudet ole voineet viimeisten kuuden kuukauden aikana murtaa Venäjän jäykkää päätöstä sodan loppuunkäymisestä yhteistä vihollista vastaan. Sen vuoksi täytyy meidän ihmetellä, mitkä syyt ovat saaneet liittolaisemme siten esiintymään ja mitä asiallisia tuloksia he siitä odottavat. — Ilmottakaa esillä olevan sähkösanoman sisällöstä ulkoministerille. Lausukaa hänelle myös haras pyyntöni, ettei hän esittäisi liittolaisten tekoa muuna kuin meidän kanssamme edeltäkäs in tapahtuneen neuvottelun tuloksena, tämä siksi, että vältettäisiin yleisen mielipiteen vaarallinen kiihtymys meillä.

Tereshtshenko.

Rauha Venäjän kustannuksella.

Venäjän diplomaattisen asiamiehen salainen sähkösanoma Bernistä lokak. 1/14 v. 1917. No. 707.

Paikkakunnan lehdissä on tehty viittaus, jonka mukaan jotkut rahamiehet toisiaan vastaan sotaikäyvästä leireistä äskettäin olisivat pitäneet laajoja yhteisiä neuvotteluja Sveitsissä. Pidetään tarkoin salassa, ketkä ottivat osaa neuvotteluihin ja mitä niillä tarkotettiin. Epäilemättä ovat seuraavat henkilöt olleet mukana: Jack Stern Alankomaiden pankin Pariisin osastosta ja Furstenberg, saksalaisen Diskonto-Gesellschaftin johtaja. Sitäpaitsi Deutsche Bankin ja itävaltalaisen Austro-Bankin edustajat. Englantilaiset ovat kyllä väittäneet olleensa syrjässä neuvotteluista, mutta syysk. 2 (1?) p:nä saapui Geneveen Lontoosta Lloyd-pankin johtaja, Bell, sillä syyllä, että perustetaan Sveitsiin haaraosasto. Huhujen mukaan ilmoitetaan sopimuksen pohjana keskustelun seuraavista mahdollisuuksista: Elsass-Lothring palautetaan Ranskalle ja Italian vaatimuksiin suostutaan. Venäjään nähden ei ole päätetty mitään varmaa; on vain viitattu siihen, että keskusvallat voisivat saada korvauksia idässä. Sak-

salaiset neuvotteluihin osaaottajat vaativat erikoisesti Itämerenmaakuntien luovuttamista Saksalle ja Suomen riippumattomuutta.

Venäjän diplomaattinen edustaja Bernissä.

TERESHTSHENKON ILMOTUKSIA VENÄJÄN LÄHETTILÄELLE.

Selonteko sisäpoliittisesta tilasta esiparlamentin kokoontuessa.

Ulkoministerin salainen sähkösanoma Venäjän Parisissa, Lontoossa, Roomassa, Washingtonissa, Tokiossa ja Tukholmassa oleville edustajille.

Pietari, 9/22 lokak. 1917 No 4636.

Eilen kokoontui esiparlamentti. Ensimmäinen istunto oli jotenkin väritön, jollei oteta lukuun bolshevikien aiheuttamaa skandaalia, jotka poistuivat kokouksesta ilmoittaen, etteivät he halua kuulua tällaiseen laitokseen. Istunnossa kävi selville, että ei-sosialistiset ryhmät yhdessä maltillisten menshevikisocialistien ja sosialivallankumouksellisten kanssa muodostavat valtavan enemmistön, joka pystyy tukemaan hallitusta. Bolshevikit valmistautuvat marrask. 12 p:nä kokoontuvaan työ- ja sotamiesneuvostojen kongressiin, jossa he luulevat saavansa enemmistön. Erittäin vilkkaan pohdinnan alaisena on nykyhetkellä demokratisissa piireissä ollut Pariisin konferenssia koskeva kysymys. Kuitenkin on huomautettava, ettei, mitä rauhaan tulee, ole yksimielisyyttä olemassa edes vasemmistopuolueitten kesken. Niinpä esim. sitä evästystä, jonka työ- ja sotamiesneuvostojen toimeenpaneva keskuskomitea antoi Skobeleville, on arvosteltu ankarasti itse sosialistienkin kesken. Skobelevin ehdokkuutta ovat ankarasti kirjoituksissa vastustaneet "Novaja Shisnj" ja bolshevikilainen "Rabotshij Putj". Samalla pistää silmiin se omituinen isänmaallisuus ja — voisi pa sanoa — sotaisuus, joka tällä hetkellä ilmenee erittäin äärimmäisimpien aineiden keskuudessa. Tämä mieliala perustuu siihen vakuumukseen, että, jos me esitämme sosialistien ajatuskannan mukaisen demokratisen rauhan ohjelman, voi käydä niin, että Saksan imperialistit hylkäävät sen, ja silloin on jo pakko taistella puolustukseksi. Tämä ajatus, joka äärimmäisissä vasemmistolehdissä on tullut julkilausu-

tuksi sekavasti, on viime aikana saanut vastakaikua matruusien keskuudesta. Nämä nimittäin viimeisissä Riian lahden tienoilla kärsittyjen tappioitten johdosta levittämässään julistuksessa puhuvat erikoisella painolla laivaston osoittamasta sankaruudesta taistelussa ulkonaista vihollista vastaan asettaen sen vastakohtaksi maa-armeijan riittämättömälle lujudelle. Samalla julistuksessa puhutaan siitä, ettei tämä taisteilu ole suunnattu yksinomaan saksalaisia, vaan yleensä kaikkia sortajia vastaan koko maailman vallankumouksen puolesta. Tämä mieliala on samalla suuntautunut porvaristoa ja hallitusta vastaan, joita bolshevikit syyttävät siitä, että he ovat luovuttaneet Riian ja nyt aikovat luovuttaa Pietarinkin tehdäkseen lopun vallankumouksesta. Etenkin ovat tiedot Pietarin tyhjentämisestä saattaneet levottomaksi äärimmäiset vasemmistopiirit, jotka uhkaavat väkivoimalla estää tämän poismuuton. Kuitenkaan ei näitten jakobinismientteitten merkitystä ole liioiteltava, joskin positivisena puolena niissä on viittaus siihen, että pimeitten kansanjoukkojen keskuudessa on heräämisillään isänmaallisuus, joka internatsionalistienkin on otettava huomioon.

Teresthenko.

Riian valtauksien vaikutus.

Terestshenkon kirjelmä Venäjän Pariisissa, Lontoossa, Washingtonissa, Tokiossa ja Tukholmassa oleville lähettiläille.

Riian menetys on tehnyt suunnattoman vaikutuksen kansaan ja samalla huomattavassa määrässä antanut yllykettä jo aikaisemmin havaittavalle järkiinpalautumisprosessille. Kysymys tietoisuuden puutteesta armeijassa huolestuttaa kaikkia ja demokratisissa järjestöissä on ollut huomattavissa käänne isänmaallisuutta kohti ja tietoisuutta uhkaavasta vaarasta. Todistuksena tästä on työmiesneuvoston ja Pietarin varusväen järjestön viimeinen istunto. Näitten järjestöjen armeijalle ja kansalle osoittamissa julistuksissa kehoitetaan uhraamaan kaikki isänmaan puolustamiseksi. Hallituksen kanta, mikäli saksalaisten eteneminen käy uhkaavammaksi, on käynyt yhä selväpiirteemmäksi ja voimakkaammaksi. Ai-

van lähitulevaisuudessa toteutetaan koko sarja toimenpiteitä Pietarin puolustukseksi ja järjestyksen palauttamiseksi sen ympäristössä. On tarmokkaasti ryhdytty tyhjentämään Pietaria liiallisista virastoista ja asukkaista, joka seikka on välttämätön, jotta kaupungin varustaminen eintarpeilla kävisi helpommaksi. Tyhjentäminen on jätetty ministeri Nikitinin tehtäväksi, joka tässä tarkoituksessa on varustettu erikoisilla valtuuksilla, ja joka on erittäin tarmokas järjestävä kyky. Mitä tulee sota-ohjelmaan, on yhteistyö sotaministeristön ja Päämajan kesken saatu täysin sujuvaksi. Minun täytynee tässä mainita, että liittolaismaista tänne saapuneet tiedot ja eritoten selostukset lehtien artikkeleista, mikäli ne koskevat viimeisiä tapahtumia rintamallamme, ovat isänmaallisiin piireihin vaikuttaneet lamauttavasti. Sillä aikaa kun täällä ponnistetaan kaikki voimat vallankumouksen lujittamiseksi, että taistelua on jatkettava hinnalla millä tahansa, ja kun mieliala täällä on pääsemäisillään sopusointuun liittolaisvalloissa vallalla olevan mieliteen kanssa, tuntuu siltä, kuin viimeksimainituilta puuttuisi luottamusta. Tämä seikka on omiaan herättämään sitäkin suurempaa kummastusta, kun tappioistamme huolimatta meidän keskuudessa tekemä ryynnistyksemme ja sitä seurannut vastarynnistys vihollisen puolelta pakotti saksalaiset keskittämään rintamallamme joukkoja enemmän kuin koskaan ennen. Kerenskin hallituksen tarkoituksena on tehdä tavalla millä hyvänsä loppu tästä tosiasiassa aselepoa muistuttavasta tilanteesta, joka viime keväänä tarjosi viholliselle tilaisuuden siirtää joukkonsa rintamaltamme Ranskan rintamalle. Siksi täällä ollaan sitä mieltä, että olisi toivottavaa, että mieliala liittomaitten yhteiskunnallisissa piireissä saataisiin muuttamaan, ja että niille selitettäisiin tämä seikka, samalla kun niille huomautettaisiin, että täällä sekä hallituspiireissä että vastuunalaisissa yhteiskunnallisissa kansankerroksissa yksinpä demokratisissa, ollaan täysin vakuutettuja meidän politiikkamme vastaisesta suunnasta, nim. sodan jatkamisesta kaikilla mahdollisilla keinoilla yhdessä liittolaisstemme kanssa.

Terestshenko.

Salainen sähkösanoma Venäjän Lontoossa, Pariisissa, Roomassa ja Washingtonissa oleville edustajille.

(M. D.)

Mieskohtaisesti. — Viimeiset tapahtumat riintamalla ja maassa ovat epäilemättä saattaneet meidän ulkomailla olevat edustajamme vaikeaan siveelliseen asemaan, vieläpä sitä suuremmalla syyllä, koska minun tänä levottomana aikana on ollut vaikeaa antaa heille täysi tieto ehtimiseen vaihtuvasta asemasta. Nämä tapahtumat tulivat liittolaisillemme täydellisenä yllätyksenä ja tekivät heihin lamauttavan vaikutuksen, mutta meidän oli pakko ottaa ne täällä huomioon ja kaikki meidän ponnistuksemme olivat tällä uhkaavalla hetkellä suunnatut kansallisen politikan pelastamiseen, mikäli se koskee armeijaa, sotaa ja Venäjän kansainvälisiä suhteita. Tälle periaatteelle tulee pysymään lujasti uskollisena uusi hallitus ja minä luotan teidän isänmaallisuuteenne uskoen, että te autatte hallitusta voittamaan meidän liittolaisemme vallanpettymyksen ja saatte heidät vakuutetuksi siitä, että koettelemusten raskaudesta huolimatta Venäjä tulee olemaan loppuun saakka mukana yhteisessä taistelussa vihollista vastaan.

Esiintykää hillitysti kuten asemanne vaatii, ja huomauttakaa, kuinka tärkeää mielestänne olisi nykyhetkellä perinpohjainen ajatusvaihto liittolaisten kesken. Konferenssissa voitaisiin neuvotella yleisestä tilanteesta ja selvittää keinot, joilla meidän on toisiamme tuettava vastaisuudessa ja etenkin talvisotakauden aikana.

Terestshenko.

Kornilovin kapina.

Salainen sähkösanoma lähettiläille Parisissa, Lontoossa, Tokiossa, Washingtonissa ja lähettiläälle Tukholmassa:

Kenraali Kornilovin esiintyminen on lopullisesti kukistettu ilman minikäänlaista verenvuodatusta, sillä hänen Pietaria vastaan johtamansa joukot kieltäytyivät ryhtymästä taisteluun väliaikaista hallitusta vastaan, sekä ilmoittivat alistuvansa väliaikaisen hallituksen alaisiksi. Kornilov suostui antautumaan kenraali Aleksejevillä, joka matkusti päämajaan.

Ne kenraalit, jotka ottivat osaa kapinaan, jätetään oikeuden tuomittaviksi. On käynyt selville, että koko asia on johtunut väärinkäsityksestä, joka on aiheuttanut erinäisten onnistumattomien ja pimeitten välittäjien vaikutuksesta päämajan ja hallituksen välillä ja erittäinkin lankeaa syy Kornilovia ympäröivän keskuksen niskoille. Nykyisin on saatu aikaa täydellinen levollisuus ja järjestys lukuunottamatta muutamia levottomuuksia kasakoitten keskuudessa, jotka levottomuudet on saanut aikaan kenraali Kaledin Dornin alueella, mutta niistä ei ole ollut enempää seurauksia. Uusi hallitus on muodostettu. Kerenski jää pääministeriksi ja on määrätty korkeimmaksi ylipäälliköksi, joka on välttämätöntä demokratisten aineiden ja sotamiesten rauhoittamista varten. Todellisuudessa tulee sota-toimia johtamaan esikunnan päälliköksi nimitetty Aleksejev. Armeijassa tullaan tekemään joukko uusia nimityksiä, joitten tarkoituksena on osoittaa, että hallitus aikoo saattaa armeijan järjestykseen. Hallituksen kokoonpano tulee myöskin täydelleen vastaamaan hetken vaatimuksia, jota osottaa sekin, että kenraali Verhovski on nimitetty sota- ja amiraali Verderevski meriministeriksi. Muussa kokoonpanossa on tapahtunut muutoksia. Lopullisesti ovat siitä poistuneet Tshernov, muutamat kadetit ja Nekrasov. Hallitukseen astuu kadetti Kishin ja muutamia teollisuuden harjoittajia. Minä jätin erohakemuksen muitten ministerien kanssa, kysymys minun palaamisestani ministeristöön ei vielä ole ratkaistu. Uuden hallituksen tehtävänä tulee olemaan poistaa kaikki levottomuudet, selkkaukset ja epäjärjestykset armeijassa. Tätä varten tullaan ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin. Pietarin ja Moskovan sotatilaan julistamisen yhteydessä tullaan sovitamaan käytäntöön kaikki ne lait, jotka ovat tarpeelliset järjestyksen palauttamiseksi selkäpuolella. Nyt Kornilovin kapinan yhteydessä ovat bolshevikit suuresti lisääntyneet ja vaativat he, että heinäk. 5 p. vangitut vapautettaisiin. Kuitenkin on asema Pietarissa voiton johdosta vahvistunut, ja voidaan sen vuoksi ryhtyä erittäin tarmokkaaseen toimintaan bolshevikeja vastaan. Yleen-

sä voidaan pitää varmana, etteivät viime päivien surulliset tapahtumat ole heikontaneet meitä ulkonaista vihollista vastaan, vaan ovat osoittaneet yhteistä pyrkimystä keskittyä tähän taisteluun. Tapahtukoonpa vastaisuudessa minkälaisia yrityksiä tahansa joko oikealta tahi vasemmalta murtaa hallituksen hyväksymää poliittista suuntaa, voidaan kuitenkin toivoa, että se saa vastustusta maassa. Hallitus on lujasti sodan jatkamisen puolella ja ryhtyy uudella tarmolla työhön armeijan uudistamiseksi ja järjestämiseksi.

Terestshenko.

*

Uusi hallitus.

Salainen sähkösanoma lähettiläille Lontoossa, Pariisissa, Roomassa Washingtonissa ja Tokiossa ja lähettiläille Tukholmassa, 26 p. syysk. 1917.

Pitkällisten neuvottelujen jälkeen demokratisen neuvottelukokouksen edustajien kesken toiselta puolen ja kadettien sekä teollisuusmiesten kanssa toiselta puolen on nyt muodostettu ministeristö, jonka kokoonpano on Teille ilmoitettu. On huomattava, että näitten keskustelujen yleislouhteena on ollut erittäin suuri myöntäväisyys demokratian johtomiesten puolelta, jotka käsittävät, että vallan joutuminen sosialistien käsiin olisi nyt heille erittäin epäedullinen. Kuitenkin näitten myöntytysten arvo vähenee sen kautta, että verraten maltilliset sosialistien johtajat menettivät huomattavassa määrässä silmälläpidon joukoissaan, jotka ovat mielialaltaan äärimmäisiä. Tämän yhteydessä on huomattavissa

hajaannusta demokratisissa piireissä. Maltillisemmat valtiolliset ainekset alkavat ryhmittyä semstovo- ja kaupunki-itsehallintojen ympärille. Tähän liikkeeseen ottaa osaa myöskin osuustoiminnallinen aines, jolla on suuri vaikutusvalta järjestyneen maanviljelysluokan keskuudessa. Toiselta puolen bolshevikiset ja anarkistiset ainekset vähitellen saavat haltuunsa työ- ja sotamiesneuvostot, kuten jo kokonaan on tapahtunut Pietarissa ja tapahtuu useissa kaupungeissa. Nämä neuvostot suhtautuvat vihamielisesti hallitukseen, mutta sen vuoksi menettävät ne kannatustaan väestön keskuudessa. Erittäin merkittäväksi tulee esiparlamentin tehtävä, jonka on perustavaan kokoukseen saakka oltava kansanedustajakuntana. Vaikkakin siihen tulee sosialistinen enemmistö, niin epäilemättä vapaa mielisten puolueitten edustajain kanssa maltilliset sosialistit voivat vastustaa bolshevikismiä. On sitä paitsi otettava huomioon, että maan kuulee maltillisten ryhmien isänmaallisia esiintymisiä, jotka eivät voi olla vaikuttamatta väestöön. Mitä taas hallituksen ohjelmaan tulee, on siinä kolme pääpykälää: kohottaa armeijan taistelukykyä, ylläpitää maassa järjestystä ja taistella taloudellista rappiotilaa vastaan. Eilen alkoi yleinen rautatielakko, mutta sitä vastaan on ryhdytty toimenpiteisiin osaksi myöntymällä rautatieläisten vaatimuksiin, osaksi pakkokeinoin. Lakko tuskin laajenee, sillä sillä ei ole kannatusta maassa. Rintamalle se ei leviä.

Terestshenko.

Lisää salaisia asiakirjoja julaistaan Säkien seuraavassa numerossa.